

İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNİN TURİZME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ: FOÇA ÖRNEĞİ

THE ASPECTS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS TOURISM: IN FOÇA SAMPLE

Nevzat GÜMÜŞ* ve Salman ÖZÜPEKÇE**

* Yrd. Doç. Dr., DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, nevzat.gumus@deu.edu.tr

**Coğrafya Öğretmeni, salmanozu_@hotmail.com

ÖZET:

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim öğrencilerinin turizm faaliyetlerinin nüfusun sosyo-ekonomik ve kültürel yapısında yarattığı değişime yönelik görüşlerini belirlemek, okulların kırsal veya kentsel özelliği, cinsiyet durumunun bu görüşlere etkisini incelemektir. Araştırma ilköğretime devam etmekte olan 76 ilköğretim 8. sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen olgusal ve likert tarzı sorulardan oluşan anketlerle toplanmıştır. Elde edilen veriler ışığında, öğrencilerin turizm faaliyetlerine yönelik görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu, okulun konumu, cinsiyet durumuna göre bazı önemli farklar olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Turizm, turizmin sosyo-ekonomik-kültürel etkileri, eğitim, Foça, Türkiye.

ABSTRACT:

The aim of this research is to determine the opinions of the primary school children according to the affect of the tourism activities on changes of the social-economic structure; analysing the effect of urban and rural properties of schools and sex structures on it. The research was conducted on 76 students of 8th grade in Foça district. Data of the research was collected by inventories in factual and Likert type developed by the researchers. According to the data, it was clear that the general attitudes of students towards tourism activities were positive; but there were some important differences in terms of the location of school and sex structures.

Key Words: Tourism, social-economic-cultural impact of tourism, education, Foça, Turkey.

GİRİŞ

Turizm geliştiği sahanın mekânsal yapısı üzerinde etkili olmasının yanı sıra sosyo-ekonomik ve kültürel özellikler üzerinde de önemli sonuçlar yaratmaktadır [18]. Bu sonuçların etkileri çeşitli yaş gruplarınca farklı algılanabilmektedir. Turizmin gerek çevresel etkilerini gerekse sosyal, ekonomik ve kültürel değişime yönelik algıları, tutum ve davranışları ortaya çıkarmak amacıyla pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların yoğunlaştığı bazı alanlar turizm alanlarında ikamet edenlerin turizme yönelik tutumları [2, 3, 14, 17], turizm

alanlarında ikamet edenlerle turistlerin karşılıklı ilişkilerini ve turizme yönelik tutumları [20, 22], turizm alanlarında ikamet edenlerin turizm algısı [4, 12, 16], turizm potansiyelinin tespiti [21].

Türkiye 1960'lı yıllardan itibaren etkili olmaya başlayan turizm hareketleriyle birlikte bu sektörde kendi yönünü belirlemek durumunda kalmıştır [6]. Ödemeler dengesinden istihdam sorununa kadar birçok ekonomik yönü olan turizm, nüfusun sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı üzerinde de çeşitli etkilerde bulunmaktadır [8]. Turizm ile rekreasyon faaliyetleri, etkili

olduğu yörelerde sosyal, ekonomik, kültürel ve çevresel hatta siyasal koşullardan ayrı şekilde ele alınamaz [15]. 1980'li yıllardan itibaren turizm, ekonomisinde tarım ve balıkçılık ağırlıklı olan Foça'nın çehresini değiştirmeye başlamış ve hızlı bir turistik kentleşmeye maruz bırakmıştır [5]. Bu değişimin nüfus üzerinde kadının çalışma hayatına katılma oranı, eğitim çağındaki kuşağın meslek eğilimleri, inşaat ve ulaşım sektörlerinin gelişimi gibi sosyal ve ekonomik boyutlarda sonuçları olmuştur [19]. Foça halkının gelişen turizm hareketleriyle birlikte kültürel özellikleri farklılaşmalara uğradığı söylenebilir. Foça'da turizmden kaynaklanan değişim aynı zamanda turizme yönelik eğitim ve meslek kazanma ortamının da oluşturulmasını gerektirmiştir. Bu gelişmeye bağlı olarak 1997 yılında Halim Foçalı Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi hizmete girmiştir [13]. Bu okulda eğitim görmekte olan öğrenciler aynı zamanda staj dönemlerinde Foça ilçesindeki turistik işletmelerde işgücüne katılmaktadırlar. Türkiye'de yaygınlaşmakta olan turizm meslek liseleri turizmin eğitim alanındaki yansımalarının en somut olanıdır.

Çalışma alanı Türkiye'nin batı kıyılarında turizmin geliştiği ve İzmir'e yakınlığı ile gününbirlik turizm faaliyetleri açısından da önem taşıyan Foça'dır. Ege kıyılarındaki turizmi çeşitli yönleriyle ele alan pek çok çalışma vardır. Bu çalışmaların bazılarını vurgulamak gerekirse turizm potansiyelinin ortaya çıkartılması [1], turizmin sosyo-ekonomik etkileri [8], turizmin çevresel etkileri konusunda yerli halkın tutumu [2], turizm ve rekreasyon planlaması [11] gibi alanlardadır. Foça'da 1996 -1997 yıllarında gerçekleştirilen bir başka çalışmada ise turizmin diğer bir etkisine dikkat çekilmiş ve Akdeniz keşiş fokunun (Monachus monachus) Foça Özel Çevre Koruma Alanı (ÖÇKA) içerisindeki verimliliğinin değerlendirmesi yapılmıştır. Araştırmacılar bu çalışmalarında nesli tehlike altında bulunan bu türün gerek turizm faaliyetlerinden gerekse farklı bir ekonomik faaliyet olan balıkçılıktan nasıl olumsuz

etkilenebileceklerini ortaya koymuşlardır [10]. Turizmin değişik etkilerini ortaya koyması bakımından önemli olan bu çalışmalardan anlaşılacağı üzere, turizm çevresel etkisinin yanı sıra sosyo-kültürel ve eğitim alanlarında da etkili olan bir sektördür [7].

Turizm faaliyetlerine bağlı olarak ortaya çıkan nüfusun sosyal, ekonomik ve kültürel yapısındaki değişimler eğitim çağındaki kuşak üzerinde de etkisini göstermektedir [9]. Çalışma alanımız olan İzmir'in Foça ilçesi de gelişmekte olan bir turizm merkezi görünümüyle nüfusun yapısında meydana gelen değişimlerin açıkça gözlemlendiği bir yerleşme konumundadır.

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim öğrencilerinin turizm faaliyetlerinin nüfusun sosyo-ekonomik ve kültürel yapısında yarattığı değişime yönelik görüşlerini belirlemek, okulların kırsal ya da kentsel özelliği, cinsiyet durumunun bu görüşlere etkisini incelemek ve öğrencilerin meslek tercihlerine etkilerini değerlendirmektir. Bu amaçla, aşağıdaki alt problemlerin yanıtlanması gerektiği düşünülmüştür.

1- Turizm yerleşmelerinde eğitim çağındaki kuşağın turizm kavramına yönelik görüşleri nelerdir?

2- Turizm yerleşmelerinde eğitim çağındaki kuşağın turizmin etkisi üzerindeki görüşleri arasında yaşadıkları bölgenin kentsel veya kırsal olmasına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

3- Turizm yerleşmelerinde eğitim çağındaki kuşağın turizmin etkisi üzerindeki görüşleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Katılımcılar

Araştırmanın evreni Foça ilçesi ilköğretim 8. sınıf öğrencileridir. Örneklem olarak Foça ilçesi sınırları içerisinde yer alan 2007-2008 öğretim yılı bahar döneminde Foça merkez Reha Necla Midilli İlköğretim Okulu, Yeni Foça Reha Midilli İlköğretim Okulu, Gerenköy İlköğretim Okulu ve Bağarası Cemil Midilli İlköğretim Okulu 8. sınıf öğrencileri seçilmiştir. Katılımcıların 30 tanesi Reha

Necla Midilli, 19'u Reha Midilli, 14'ü Bağarası Beldesi Cemil Midilli ve 13'ü ise Gerenköy ilköğretim okulundandır. Okulların dağılımına göre köy okullarından katılan öğrenci sayısı 27'dir. Fakat kent merkezinde okuyan ama ailesi köyde yaşayan 4 öğrenci de dahil edildiğinde anketimize katılan kırsal katılımcı sayısı 31 kişidir. Kentsel katılımcı sayısı ise 45'tir. Diğer yandan katılımcılar 30'u erkek, 46'sı ise kız öğrenci olmak üzere toplam 76 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma için uygulamaya dönük olarak anketler hazırlanmıştır. Bu amaçla uygulama öncesinde öğrenciler, kurumlar ve çeşitli meslek gruplarıyla yapılan görüşmelerden elde edilen görüşlerle bakış açısı zenginleştirilmiştir. Gerçekleştirilen çalışmanın esasını bu görüşler ile birlikte anket verilerinin analizinden elde edilen değerlendirmeler oluşturmuştur.

Turizm bölgelerinde sosyo-ekonomik yapıda meydana gelen değişimler ve bunun eğitime etkisinin açıklanması amacıyla öğrencilere yönelik anketler geliştirilmiştir. Anketlerdeki sorular literatür tarama sonuçlarından faydalanılarak hazırlanmıştır. Anket hazırlanırken Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumlarda yapılacak araştırma ile araştırma desteğine yönelik izin ve uygulama yönergesinde belirtilen araştırma ve geliştirme izin esaslarına uyulmuştur.

Anket gelişim süreci içerisinde elde edilen bilgilerin konunun çerçevesini çizmeye yeterli olup olmadığını anlamak amacıyla esnek görüşmelere dayalı kılavuzlar oluşturulmuştur. Bu görüşmeler sonucunda elde edilen çözümlenmelerden soruların niteliğinin daha da netleştirilmesi yarar sağlanmıştır. Son anketin uygulamasından önce prova niteliğinde ön deneme yapılmıştır. Ön denemeler seçilen çalışma evreninde örneklerle benzerliğine dikkat edilerek yine Foça ilçesi sınırları içerisinde ancak, son anket çalışmasının uygulanacağı okullardan farklı okullarda gerçekleştirilmiştir.

Geliştirilen ölçüm aracında (ankette) olgusal sorulardan oluşan on üç soruyla

birlikte turizm kavramı-meslek eğilimi ilişkisini ölçecek şekilde likert türü beş seçeneğe maddelerden oluşan toplam yirmi yedi soru sorulmuştur. Beşli likert esasına dayalı olarak hazırlanmış soruların cevapları (1)Tamamen Katılmıyorum, (2)Katılmıyorum, (3)Kararsızım, (4)Katılıyorum, (5)Tamamen Katılıyorum şeklinde düzenlenmiştir.

Veri Çözümleme Teknikleri

Anket sonuçlarından elde edilen veriler Microsoft Excel programı kullanılarak kaydedilmiş ve SPSS 11.0 programıyla analiz edilmiştir. Analizde ilk olarak tanımlayıcı (descriptive) istatistik yöntemiyle öğrencilerin tamamının sorulara verdikleri cevapların en düşük, en yüksek, ortalama değerleri ile standart sapmaları hesaplanmıştır. Sonraki aşamada karşılaştırmalı (compare means) istatistik yöntemiyle kent-kır ve cinsiyet açısından öğrencilerin verdikleri cevapların ortalama değerleri ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Aynı zamanda kent-kır ve cinsiyet bakımından t-test uygulanmış ve fark olup olmadığına bakılmıştır.

BULGULAR

Bu başlıkta yöntem bölümünde açıklanan şekilde toplanan verilerin, her bir alt bölümle ilgili olarak istatistik tekniklerle yapılan çözümlenmeleri sonucu elde edilen bulgulara ve bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

Öğrencilerin Turizme Yönelik Görüşleri

Öğrencilerin turizm olgusunun nüfusun sosyo-ekonomik ve kültürel yapısında oluşturduğu değişimleri ile öğrencilerin meslek eğilimleri ve turizm kavramı hakkındaki görüşleri bakımından ortalamaları belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin sorular içerisinde ikisi dışında diğer sorulara 1 ile 5 arasında puanlama yaptıkları görülmüştür. Öğrenciler verdikleri cevaplarda en yüksek ortalama (O=4,53) "Turizm, Foça ekonomisi için en faydalı olan sektördür" önermesinde ortaya çıkmıştır. İkinci en yüksek ortalama (O=4,39) ise "Foça'nın tarihsel dokusunun zenginliği turizme önemli katkı

sağlamaktadır” önermesindedir. Bu iki önerme aynı zamanda standart sapması en az (sırasıyla 0,68 ve 0,88) olan önermelerdir (Çizelge 1).

Öğrenciler fok balıklarının tanıtımda oynadıkları rol ve Foça’da doğal güzelliklerin korunduğu konularında hemfikirdir. Öğrencilerin büyük bölümü Foça’da turizmin daha da gelişmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu da öğrencilerin Foça’nın geleceğinde turizme büyük önem verdiğini ortaya çıkarmaktadır. Turizmin kültürel etkisi açısından,

turistlerin giyim tarzının öğrenciler tarafından pek de yadırganmadığı belirtilmelidir. Hatta turistlerin kültürel değerlerini yakın buldukları konusunda ortalama (O=3,39) azımsanmayacak bir durumdadır. Fakat en beklenmeyen sonuç ise öğrencilerin meslek seçiminde turizmi değerlendirme şeklidir. Öğrencilerin önemli bir bölümünde turizmle ilgili öğretim yapan bir lisede ve yüksek okulda öğrenim görme isteğinin düşük olduğu görülmektedir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Öğrencilerin Turizm İle İlgili Görüşlerinin En Düşük (ED), En Yüksek (EY), Aritmetik Ortalama(O) ve Standart Sapmaları(SS)

Maddeler	N	ED	EY	O	SS
1-Turizm kavramı ile ilgili olarak derslerde öğrendiklerimiz yeterli değildir.	76	1	5	3.96 (-)	1.18
2- Turizm, Foça ekonomisi için en faydalı olan sektördür.	76	2	5	4.53 (+)	0.68
3- Turizm tesislerinden birinde çalışmanın eğlenceli olacağına inanıyorum.	76	1	5	3.64 (+)	1.24
4- Okulda aldığımız yabancı dil eğitimi yabancı turistlerle iletişim kurmanızda yeterlidir.	76	1	5	3.29 (+)	1.16
5- Foça turistik bakımdan daha çok gelişim göstermemelidir.	76	1	5	2.70 (-)	1.59
6- Tatil dönemlerini değerlendirmek için başka tatil merkezlerini tercih ederim.	76	1	5	3.42 (-)	1.44
7- Foça’nın tanıtımındaki en önemli unsur fok balıklarıdır.	76	1	5	4.03 (+)	1.17
8- Foça’nın tarihsel dokusunun zenginliği turizme önemli katkı sağlamaktadır.	76	2	5	4.39 (+)	0.88
9- Foça’nın doğal güzellikleri birçok sahil yerleşmesinden daha iyi korunmuştur.	76	1	5	4.05 (+)	1.12
10- Yöremizin mutfak kültürü turizm potansiyelini artırmaktadır.	76	1	5	3.66 (+)	1.20
11- Foça’ya gelen turistlerin giyim tarzını kendi giyim tarzıma uygun bulmuyorum.	76	1	5	2.71 (-)	1.46
12- Turistlerin kültürel değerlerini kendime yakın buluyorum.	76	1	5	3.39 (+)	1.20
13- Turizm alanında öğretim veren bir meslek lisesinde, meslek yüksek okulunda ya da bir yüksek öğretim programında okumayı planlıyorum.	76	1	5	2.33 (+)	1.38

Not: Olumlu öneriler (+), olumsuz öneriler (-) ile belirtilmiştir.

Öğrencilerin Kent ve Kırsal Yerleşmelerine Göre Turizme Yönelik Görüşleri

Öğrencilerin kentsel ve kırsal yerleşmelere göre turizme yönelik görüşleri ayrılmış ve görüş farklılığı olup olmadığı sınıanmıştır. Bu amaçla öğrencilerin

görüşlerinin; Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları hesaplanmış, t – testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre kent ve kırsal yerleşmelerindeki öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı fark olduğu (p<0.05) tespit edilmiştir (Çizelge 2).

Çizelge 2. Kentsel ve Kırsal Yerleşmelerdeki Öğrencilerin Turizme Yönelik Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları(O), Standart Sapmaları(SS) ve T- Testi Sonuçları

Gruplar	n	O	SS	t	sd	Önem Denetimi
Kentsel Alan	45	3,33	0,40	-5,35	74	Fark Önemli
Kırsal Alan	31	3,86	0,44			p<0.05

Turizm olgusunun etkisi ile ilgili kırsal ve kentsel alanlardaki öğrencilerin görüşleri arasındaki fark önemlidir. Cevapların aritmetik ortalamalarına göre kır yerleşmelerindeki öğrenciler turizm konusunda daha olumlu düşüncelere sahiptirler (O=3,86), kentsel alanlardaki öğrenciler ise daha az olumlu görüş taşımaktadır (O=3,33). Turizm yatırımlarının ve faaliyetlerinin çoğunluğunun kentsel alanda olması ve özellikle iç kesimde kalan Gerenköy ve Bağarası'nda turizm yatırımlarının bulunmaması bu durumun nedeni olarak değerlendirilebilir (Çizelge 2).

Kent ve kır yerleşmelerindeki öğrencilerin verdikleri cevapların ortalamaları ve

standart sapmaları önermelere göre değerlendirildiğinde sonuçların çarpıcılığı daha da ortaya çıkmaktadır. Özellikle turizmin ekonomideki yeri (2. önerme) ve tarihi dokunun turizmdeki önemi (8. önerme) konusunda hem kent hem de kır yerleşmelerinde en yüksek ortalamanın olması önemlidir. Bazı sorularda ise hayli farklı görüşlerin ortaya çıkması söz konusudur. Özellikle "Foça turistik bakımdan daha çok gelişim göstermemelidir" ve "Foça'ya gelen turistlerin giyim tarzını kendi giyim tarzıma uygun bulmuyorum" şeklindeki olumsuz önermelere kentli öğrenciler karşı çıkarken, köy öğrencileri ise az da olsa olumlu görüş belirtmişlerdir (Çizelge 3).

Çizelge 3. Kentsel ve Kırsal Yerleşmelerdeki Öğrencilerin Turizme Yönelik Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları (O), Standart Sapmaları(SS)

Sorular	Kentsel		Kırsal	
	O	SS	O	SS
1-Turizm kavramı ile ilgili olarak derslerde öğrendiklerimiz yeterli değildir.	4.02	1.16	3.87	1.23
2- Turizm, Foça ekonomisi için en faydalı olan sektördür.	4.56	0.55	4.48	0.85
3- Turizm tesislerinden birinde çalışmanın eğlenceli olacağına inanıyorum.	3.16	1.28	4.35	0.75
4-Okulda aldığımız yabancı dil eğitimi yabancı turistlerle iletişim kurmanızda yeterlidir.	3.07	1.07	3.61	1.23
5-Foça turistik bakımdan daha çok gelişim göstermemelidir.	2.09	1.33	3.58	1.54
6- Tatil dönemlerini değerlendirmek için başka tatil merkezlerini tercih ederim.	3.56	1.47	3.23	1.41
7- Foça'nın tanıtımındaki en önemli unsur fok balıklarıdır.	3.73	1.23	4.45	0.93

8- Foça'nın tarihsel dokusunun zenginliği turizmde önemli katkı sağlamaktadır.	4.38	0.94	4.42	0.81
9- Foça'nın doğal güzellikleri birçok sahil yerleşmesinden daha iyi korunmuştur.	3.78	1.18	4.45	0.89
10- Yöremizin mutfak kültürü turizm potansiyelini artırmaktadır.	3.27	1.10	4.23	1.12
11- Foça'ya gelen turistlerin giyim tarzını kendi giyim tarzıma uygun bulmuyorum.	2.36	1.35	3.23	1.48
12- Turistlerin kültürel değerlerini kendime yakın buluyorum.	3.51	1.18	3.23	1.23
13- Turizm alanında öğretim veren bir meslek lisesinde, meslek yüksek okulunda ya da bir yüksek öğretim programında okumayı planlıyorum.	1.87	1.06	3.00	1.53

Bir diğer kır ve kent açısından çarpıcı sonuç ise öğrencilerin eğitim için yaptıkları planlardır. Öğrencilerin turizmle ilgili geleceğe yönelik eğitim planları oransal olarak düşüktür (Çizelge 3).

Öğrencilerin önermelere verdikleri cevapları okullara göre değerlendirdiğimizde kır ve kent yerleşmelerinin kendi içlerinde de bazı değişiklikler gösterdiği görülmektedir. Özellikle Gerenköy'deki öğrencilerin bazı önermelerde diğer üç yerleşmedeki öğrencilere göre hayli farklılıklar taşıdıkları görülmüştür. Bu değişiklikler turizmin Foça'da daha fazla gelişmemesi konusunda

ve bir turizm okulunda okuma konusunda en çarpıcı hali almaktadır. Hem turizmin daha fazla gelişmemesini isterken (O=4,69) hem de turizm alanında bir okulda okumak isteme konusunda ortalama (O=3,15) diğer yerleşmelere göre daha yüksektir. Bir turizm okulunda okumak isteme konusunda ortalamalar diğer yerleşmelerde son derece düşüktür. Eski Foça'da (O=1,67), Yeni Foça'da (O=2,47) ve Bağarası'nda ise (O=2,79) şeklindedir (Çizelge 4). Bu durum kırsal yerleşmelerde turizmin tanındığını ve turizme yönelik eğitim planlarının öğrencilerde kendi çevrelerindeki yaşam şekline bir alternatif olarak geliştiğini göstermektedir.

Çizelge 4. Kentsel ve Kırsal Yerleşmelerdeki Okullara Göre Öğrencilerin Turizme Yönelik Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları (O), Standart Sapmaları(SS)

Önermeler	Reha Midilli İÖ (Yeni Foça)		Reha Necla Midilli İÖ (Eski Foça)		Gerenköy İÖ (Gerenköy)		Cemil Midilli İÖ (Bağarası)	
	O	SS	O	SS	O	SS	O	SS
1-Turizm kavramı ile ilgili olarak derslerde öğrendiklerimiz yeterli değildir.	3.95	1.35	4.17	0.99	3.77	1.24	3.71	1.33
2- Turizm, Foça ekonomisi için en faydalı olan sektördür.	4.42	0.77	4.60	0.56	4.69	0.75	4.36	0.74
3- Turizm tesislerinden birinde çalışmanın eğlenceli olacağına inanıyorum.	4.05	0.85	2.77	1.28	4.46	0.78	4.21	0.80
4-Okulda aldığımız yabancı dil eğitimi yabancı turistlerle iletişim kurmanızda yeterlidir.	3.42	0.90	2.90	1.16	3.69	1.25	3.57	1.28
5-Foça turistik bakımdan daha çok gelişim göstermemelidir.	1.95	1.18	2.20	1.40	4.69	0.63	2.93	1.59
6- Tatil dönemlerini değerlendirmek için başka tatil merkezlerini tercih ederim.	2.68	1.67	4.03	1.10	3.54	1.27	3.00	1.47

7- Foça'nın tanıtımındaki en önemli unsur fok balıklarıdır.	3.26	1.45	4.10	0.92	4.54	1.13	4.43	0.76
8- Foça'nın tarihsel dokusunun zenginliği turizme önemli katkı sağlamaktadır.	4.21	0.98	4.43	0.94	4.46	0.88	4.50	0.65
9- Foça'nın doğal güzellikleri birçok sahil yerleşmesinden daha iyi korunmuştur.	3.53	1.12	3.83	1.26	4.69	0.63	4.64	0.50
10- Yöremizin mutfak kültürü turizm potansiyelini artırmaktadır.	3.32	1.29	3.27	1.05	4.54	0.78	4.14	1.17
11- Foça'ya gelen turistlerin giyim tarzını kendi giyim tarzına uygun bulmuyorum.	2.79	1.51	2.23	1.30	3.08	1.50	3.29	1.49
12- Turistlerin kültürel değerlerini kendime yakın buluyorum.	3.68	1.00	3.43	1.22	3.08	1.44	3.21	1.19
13- Turizm alanında öğretim veren bir meslek lisesinde, meslek yüksek okulunda ya da bir yüksek öğretim programında okumayı planlıyorum.	2.47	1.17	1.67	0.92	3.15	1.52	2.79	1.76

Öğrencilerin Cinsiyete Göre Turizme Yönelik Görüşleri

Cinsiyete göre öğrencilerin turizme yönelik görüşlerinin değişip değişmediği ve farkın önemli olup olmadığına bakılmıştır. Bu amaçla öğrencilerin görüşleri cinsiyete göre ayrılmış ve görüş farklılığı olup olmadığı sınıanmıştır. Bu amaçla

öğrencilerin görüşlerinin; Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları hesaplanmış, t – testi yapılmıştır. Yapılan t-testine göre erkek ve kız öğrenciler arasındaki fark önemsiz çıkmıştır (Çizelge 5).

Çizelge 5. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Turizme Yönelik Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları (O), Standart Sapmaları(SS) ve T- Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	O	SS	t	sd	Önem Denetimi
Erkek Öğrenci	30	3,60	0,55	0.80	74	Fark Önemsiz
Kız Öğrenci	46	3,51	0,45			

Foça'daki öğrencilerin turizmin sonuçlarından etkilenmeleri açısından cinsiyete göre önemli bir fark bulunmamasına karşın bazı önermelerde farklılıklar olduğu görülmüştür (Çizelge 6). Bu farkların en fazla olanı Foça'da turizmin tanıtımında fokların yeri ilgilidir. Kız öğrenciler fokların tanıtımındaki yeri konusunda son derece olumlu görüşe sahipken (O=4,33), erkek öğrenciler bu konuda olumsuz görüş belirtmemekle

birlikte kız öğrencilerin görüşü kadar güçlü değildir (O=3,57). Diğer yandan Foça kıyılarının doğal güzelliğinin korunduğu ile ilgili kız öğrencilerin görüşleri daha olumlu (O=4,30) iken, erkek öğrencilerin görüşleri güçlü bir olumluluk (O=3,89) taşımamaktadır. Erkek ve kız öğrencilerin farklı oldukları diğer konular ise turistlerin giyim tarzını kendi giyim tarzına uygun bulmama ve turizme yönelik bir eğitim kurumunda okuma isteği konusudur. Kız öğrenciler turistlerin giyim tarzını kendi tarzlarına ne yakın ne de uzak bulmaktadır

(O=2,46), erkek öğrenciler ise kendi giyim tarzlarına kızlara göre daha uzak (O=3,10) bulmaktadır. “Turizm alanında öğretim veren bir meslek lisesinde, meslek yüksek okulunda ya da bir yüksek öğretim görüşü biraz daha olumluya yakındır

(O=2,57), kız öğrencilerin görüşü ise olumsuzdur (O=2,17).

programında okumayı planlıyorum” önermesine verilen cevaplarda her iki grubunda ortalamaları yüksek olmamakla birlikte erkek öğrencilerin

Çizelge 6. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Turizme Yönelik Görüşlerinin Aritmetik Ortalamaları (O), Standart Sapmaları(SS)

Önergeler	Erkek		Kız	
	O	SS	O	SS
1-Turizm kavramı ile ilgili olarak derslerde öğrendiklerimiz yeterli değildir.	4.07	0.91	3.89	1.34
2- Turizm, Foça ekonomisi için en faydalı olan sektördür.	4.63	0.61	4.46	0.72
3- Turizm tesislerinden birinde çalışmanın eğlenceli olacağına inanıyorum.	3.60	1.30	3.67	1.21
4-Okulda aldığımız yabancı dil eğitimi yabancı turistlerle iletişim kurmanızda yeterlidir.	3.53	1.01	3.13	1.24
5-Foça turistik bakımdan daha çok gelişim göstermemelidir.	2.60	1.65	2.76	1.57
6- Tatil dönemlerini değerlendirmek için başka tatil merkezlerini tercih ederim.	3.50	1.50	3.37	1.42
7- Foça'nın tanıtımındaki en önemli unsur fok balıklarıdır.	3.57	1.43	4.33	0.84
8- Foça'nın tarihsel dokusunun zenginliği turizme önemli katkı sağlamaktadır.	4.40	0.93	4.39	0.86
9- Foça'nın doğal güzellikleri birçok sahil yerleşmesinden daha iyi korunmuştur.	4.30	0.92	3.89	1.22
10- Yöremizin mutfak kültürü turizm potansiyelini artırmaktadır.	3.57	1.36	3.72	1.09
11- Foça'ya gelen turistlerin giyim tarzını kendi giyim tarzıma uygun bulmuyorum.	3.10	1.60	2.46	1.31
12- Turistlerin kültürel değerlerini kendime yakın buluyorum.	3.40	1.30	3.39	1.14
13- Turizm alanında öğretim veren bir meslek lisesinde, meslek yüksek okulunda ya da bir yüksek öğretim programında okumayı planlıyorum.	2.57	1.52	2.17	1.27

SONUÇ

İlköğretim öğrencilerinin turizm faaliyetlerinin nüfusun sosyo-ekonomik ve kültürel yapısında yarattığı değişime yönelik görüşlerini belirlemek, okulların kırsal veya kentsel özelliği, cinsiyet durumunun bu görüşlere etkisini incelemek amacıyla yapılan çözümlenmeye göre turizmin etkisine yönelik bazı anlamlı

sonuçlara ulaşılmıştır. Turizmin çevresel, ekonomik, sosyal ve kültürel etkisine yönelik olarak cinsiyet durumuna göre önemli bir farklılık bulunamazken, kırsal ve kentsel yerleşmeler arasında önemli görüş farkları bulunmaktadır.

Foça ilçesinin turizm merkezi olmasının etkisiyle öğrencilerin büyük oranda Foça'da turizmin gelişmesi gerektiğini düşündüğü görülmektedir. Bunun sebebi olarak da ekonomiye yaptığı katkılar öne

çıkarılmaktadır. Türkiye’de yapılan daha başka çalışmalarda da benzer sonuçlara rastlanmıştır [2, 16]. Turizmin giyim tarzı gibi sosyo-kültürel açıdan yarattığı etkisi bakımından öğrencilerin turistlerin giyim korunduğu görüşü vurgulanmıştır. Oysa ki gelişmiş turizm yörelerinde yapılan çalışmalarda doğal çevrenin tahribatı ve kirlenme gibi bazı olumsuzluklarla ilgili görüşlerin ortaya çıktığı vurgulanmaktadır [2, 14]. En çarpıcı sonuç öğrencilerin turizmin pek çok olumlu yanını vurgulamasına rağmen gelecekte turizmle ilgili bir eğitim kurumunda okuma isteğinin düşüklüğüdür.

KAYNAKÇA

[1] ATALAY İ., SEMENDEROĞLU A., ÇUKUR H. Ve GÜMÜŞ N. (1995). Urla-Çeşme Yarımadası’nda Doğal Ortam Koşullarının Turizm Potansiyeli Üzerine Etkileri, Proje No: 0901.93.02.02, DEÜ Araştırma Fon Saymanlığı, İzmir.

[2] BAYSAN, S. (2002). Didim Kıyı Alanı Örneğinde Turizmin Çevresel Etkileri Konusunda Yerli Halkın Tutumları. Türkiye’nin Kıyı ve Deniz Alanları III. Ulusal Konferansı, Bildiriler Kitabı. İstanbul.

[3] CARMICHAEL B. A. (2000). A Matrix Model for Resident Attitudes and Behaviours in a Rapidly Changing Tourist Area. *Tourism Management*, N: 21, p. 601-611, ISSN: 0261-5177, Elsevier Science Ltd.

[4] COTTRELL S. P., VASKE J. J., SHEN F. and RITTER P. (2007). Resident Perceptions of Sustainable Tourism in Chongdugou, China. *Society and Natural Resources*, N: 20, p. 511–525, Taylor & Francis Group, ISSN: 0894-1920 print/1521-0723 online, DOI: 10.1080/08941920701337986.

[5] DEMİRCİOĞLU, Güzin A. (1997). Turizm Planlaması Kapsamında Türk Turizminin Planlamaya İlişkin Öncelikleri ve Sosyal Turizm Planlaması

tarzını düşük düzeyde kendilerine yakın buldukları değerlendirilmektedir. Öğrenciler tarafından Foça’da kıyı alanındaki doğal çevrenin iyi bir şekilde

Sonuç olarak Foça’da öğrencilerin turizmin gelişmesine yönelik bazı olumsuz yaklaşımlar olmakla birlikte turizm hakkında genellikle olumlu görüşler ortaya çıkmıştır. Turizmin Foça’da gelişmesi gerektiği ve Foça ekonomisinin geleceğinin turizmde olduğu konusunda çok güçlü görüşler ortaya çıkmıştır.

(Foça Örneği), D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enst. İzmir.

[6] DPT. (2004). İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması. Ankara.

[7] EMEKLI G. (1994). Foça’da turizm ve turistik kentleşme, Ege Üniv. Sosyal Bilimler Enst., Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

[8] EMEKLI G. (1998). Bergama’da turizm ve sosyo-ekonomik etkileri, Ege Üniv. Sosyal Bilimler Enst., Doktora Tezi, İzmir.

[9] FOÇA BELEDİYESİ. (1998). Foça Üzerine Yazılar. İzmir

[10] GÜÇLÜSOY H., KENCE A. (2001). Foça ÖÇKA’nda Akdeniz Foku Koruma Çalışmalarının Verimliliğinin Değerlendirilmesi. Türkiye’nin Kıyı ve Deniz Alanları III. Ulusal Konferansı, Bildiriler Kitabı. İstanbul.

[11] GÜMÜŞ N., SEMENDEROĞLU A. (2001), Akbük Koyunun Sürdürülebilir Turizm Planlaması Açısından Değerlendirilmesi. Türkiye’nin Kıyı ve Deniz Alanları III. Ulusal Konferansı, Bildiriler Kitabı. İstanbul.

[12] HARALAMBOPOULOS N.; PIZAM A. (1996). Perceived Impacts of Tourism - The Case of Samos. [Annals of Tourism Research](#), Volume 23, Number 3, pp. 503-526 (24), Doi: 10.1016/0160-7383 (95) 00075-5, Elsevier

[13] İzmir Milli Eğitim Müdürlüğü (2008). Eğitim Gönüllüleri Hayırsever Albümü. Çağlayan Matbaacılık, İzmir.

[14] KALTENBORN B. P., ANDERSEN O., NELLEMANN C., BJERKE T. and THRANE C. (2008). Resident Attitudes Towards Mountain Second-Home Tourism Development in Norway: The Effects of Environmental Attitudes. *Journal of Sustainable Tourism*, Vol. 16, No. 6, p. 664-680, ISSN: 0966-9582, doi: 10.2167/jost792.0, Taylor & Francis

[15] KELEŞ, R. (2004). Kentleşme Politikası. İmge Kitapevi Yayınları. Ankara.

[16] KORÇA, K. (1998). Resident Perceptions of Tourism in a Resort Town. *Leisure Sciences*, N: 20, p. 193-212, Taylor & Francis Group, ISSN: 0149-0400/98

[17] MILAN AMBROZ (2008). Attitudes of Local Residents Towards the Development of Tourism in Slovenia: The case of the Primorska, Dolenjska, Gorenjska and Ljubljana regions. *Anthropological Notebooks*, 14 (1): p. 63-79, ISSN: 1408-032X, Slovene Anthropological Society

[18] ÖZGÜÇ, N. (2003). Turizm Coğrafyası Özellikler ve Bölgeler. Çantay Kitapevi. İstanbul.

[19] ÖZYİĞİT, S. (1998). Fhokaia, Arkadaş Matbaacılık, İzmir.

[20] RAYMOND C. and BROWN G. (2007). A Spatial Method for Assessing Resident and Visitor Attitudes Towards Tourism Growth and Development. *Journal of Sustainable Tourism*, Vol. 15, No. 5, ISSN: 0966-9582 / 520-21, Doi: 10.2167/jost681.0

[21] SOYKAN F. (2004). Kırsal Alanların Turizm Potansiyelinin Saptanması ve Şirince Köyü'ne (İzmir) Uygulanması. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları 122, ISBN :975-483-906-X

[22] ZHANG J., INBAKARAN R. J. & JACKSON M. S. (2006). Understanding Community Attitudes Towards Tourism and Host-Guest Interaction in the Urban-Rural Border Region. *Tourism Geographies*, Vol.8, No. 2, p. 182-204. ISSN: 1470-1340 Online, DOI:10.1080/14616680600585455